

ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Романчик Т.В., к.е.н., доцент,

доцент кафедри економіки та маркетингу НТУ «ХП»

Інноваційний потенціал країни є основним індикатором, який характеризує можливість та умови її економічного розвитку, її місце у світовому економічному просторі. Із загостренням фінансово-економічної кризи в Україні відбулося зниження її інноваційної активності. Щорічно визначаються рейтинги країн за інноваційним розвитком та технологічною готовністю. Підсумки дослідження показників діяльності України за останні роки свідчать [1]: у 2015р. країна за індексом інноваційної активності посіла 54 місце в рейтингу серед 144 учасниць, частка України на ринку високотехнологічної продукції становить приблизно 0,1 %, експорт формується переважно за рахунок сировинних галузей. Наукоємність промислового виробництва в Україні зараз не перевищує 1 %, що у десятки разів менше за світовий рівень.

Саме інноваційний потенціал є вирішальним чинником забезпечення конкурентоспроможності країни. Для визначення перспектив його розвитку необхідно зважувати існуючі можливості інноваційного розвитку у міжнародному аспекті з точки зору міжнародного співробітництва у сфері інновацій, трансферу технологій. За даними Українського інституту науково-технічної і економічної інформації, у 2015 р. вітчизняними промисловими підприємствами придбано 1065 нових технологій в Україні та 66 – за її межами. Починаючи з 2011 р. і до останнього часу спостерігалось зниження загальної кількості придбаних технологій, що стало наслідком кризових явищ в економіці. За даними Українського інституту науково-технічної і економічної інформації у 2015 р. ситуація почала змінюватися, відбулося стрімке зростання придбаних в Україні технологій: сума, що була витрачена на технології у 2015 році, перевищила аналогічні витрати 2014-го року майже в 2 рази, при цьому

кількість іноземних технологій зросла у 2 разі, а їх вартість майже у 4. Із загальної кількості технологій найбільша частка – 439 технологій або 38,8% - це придбання устаткування; придбання результатів досліджень і розробок – 34,7%. Невеликою є частка прав на патенти, ліцензії на використання винаходів, промислових зразків – 10,6%, що свідчить про слабку розвиненість ринку інтелектуальної власності [1].

Серед чинників, які перешкоджають створенню системи трансферу вітчизняних технологій за сферою впливу, виокремлюють систему внутрішніх та зовнішніх факторів. До основних внутрішніх факторів відносять відсутність власних коштів, застаріле технологічне обладнання та недостатній рівень досвіду. До основних зовнішніх факторів - низький рівень централізованого фінансування інноваційних розробок, високі процентні ставки за користування кредитами, неефективну амортизаційну політику та недостатнє податкове стимулювання інновацій [2].

Недостатнє фінансування інноваційної активності слід розглядати не як окремий чинник, а як комплекс причинно-наслідкових зв'язків. Як наслідок цієї проблеми, за браком коштів на гідне матеріальне стимулювання вітчизняних науковців, прогресує відтік професійних кадрів (особливо молоді). Ті, що залишаються на території України та продовжують свою науково-професійну діяльність, мають не високий рівень мотивації задля розробки та впровадження інновацій. Тобто, для впровадження нових розробок у практику промислової діяльності залишається значно менше можливостей, ніж в розвинених країнах. Альтернативним джерелом інновацій мали би бути закордонні розробки. Але підприємці розвинених країн бачать більше сенсу у впровадженні прогресивних ідей у власному виробництві, ніж у продажу їх потенційному конкурентові. Тому на ринок трансферу технологій потрапляють лише розробки, які не потрібні розвиненим країнам або новими є тільки для нас, які застосовувалися там раніше (5-10, а інколи і 20 років тому). Країна з недостатнім рівнем фінансування залишається у ситуації, коли, з одного боку, бракує власних розробок, з іншого, до прогресивних розробок іноземних науковців в неї немає

доступу. Вирішення цієї проблеми може бути знайдено на рівні державного стимулювання інноваційного розвитку країни, підтримки з боку держави.

Для цього необхідно забезпечити виконання наступних умов [3]:

- попит на науку має формуватися на загальнодержавному рівні;
- підвищення обсягу фінансування вітчизняних розробок;
- впровадження системи державного замовлення на створення новітніх технологій у сфері науки і техніки з метою підвищення інноваційності вітчизняного виробництва;
- залучення молоді до інноваційної діяльності;
- створення умов для полегшення впровадження інноваційних розробок у практичну площину;
- вдосконалення законодавчо-правової бази з питань захисту прав інтелектуальної власності та трансферу технологій.

Література:

1. Аналітична довідка. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2015 рік / МОН. – Київ:Український інститут науково-технічної і економічної інформації. – 2016
2. Перерва П.Г. Формування системи чинників, які стримують та стимулюють розвиток трансферу технологій на машинобудівних підприємствах / Перерва П.Г., Маслак М.В. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32194/1/313-545-547.pdf>
3. Сусіденко Ю.В. Аналіз стану інноваційної діяльності в Україні / Сусіденко Ю.В. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA/2015-1/15.pdf>